

діє у складі Міндоходів України, представляє собою таку вертикально-інтегровану структурну складову: «Міністерство доходів і зборів України (міністерство) – Департамент митної справи Міндоходів України (адміністративний апарат центрального митного органу Міндоходів України) – митниці (територіальні підрозділи Міндоходів України)» (п. 7 Про Міністерство доходів і зборів України: УПУ від 18.03.2013 р. № 141/2013; Про введення в дію тимчасових структури та штатного розпису Міністерства доходів і зборів України: наказ Міндоходів України від 01.02.2013 р. № 1).

Гранична чисельність працівників центрального апарату Міндоходів України, визначено Кабміном України на рівні 2440 одиниць на 2013-2014 р. р., а гранична чисельність працівників територіальних органів (у тому числі державних службовців) Міндоходів України передбачена в розмірі 62956 одиниць на 2013-2014 р. р. (Про внесення змін у додатки до постанов Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 937 і від 14 листопада 2011 р. № 1184: ПКМУ від 09.01.2013р. № 14).

Структура підрозділів та штатний розпис Департаменту митної справи, що дії у складі Міндоходів України, а також інформація щодо керівників Департаменту митної справи визначено указами Президента України та організаційно-розпорядчими актами Міндоходів України (Про введення в дію тимчасових структури та штатного розпису Міністерства доходів і зборів України: наказ Міндоходів України від 01.02.2013 р. № 1; Щодо особового складу: лист Міндоходів України від 08.04.2013 р. № 13/2-495-ЕП).

Інтеграційні та реорганізаційні процеси адміністративного реформування, що відбулись з національним митним відомством у 2012-2013 р. р., яке відтепер функціонує у складі Міндоходів України, ставить перед оновленими митними органами нові виклики, такі як системна та цілеспрямована робота з поліпшенням бізнес-клімату (наприклад: здійснення дистанційного контролю без втручання у поточну діяльність бізнесу тощо), розробка та втілення ефективних ініціатив щодо профілактики корупції, подальша автоматизація митних процедур, активне використання електронного документообігу, створення сучасної ІТ-інфраструктури.

Федотова І.О.

*Феодосійська фінансово-економічна академія Київського університету
ринкових відносин, доцент кафедри правознавства,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЗМІСТ МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИН: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Актуальність дослідження сутності та змісту митних правовідносин пов'язана з подальшим вивченням правової природи митних правовідносин, особливість якої пов'язана як з переміщенням через митних кордон

товарів, транспортних засобів через митний кордон України, так і з особливими суб'єктами цих правовідносин.

Митні правовідносини – це урегульовані нормами митного права суспільні відносини, що виникають між митним органом та фізичними особами, суб'єктами господарювання у процесі або з приводу переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон України, забезпечуються державою з метою захисту національних інтересів та реалізації приватного права, законного інтересу в митній сфері.

Розглядаючи структуру митних правовідносин, в яку входять суб'єкти, об'єкти та зміст митних правовідносин, слід привернути увагу саме до змісту митних правовідносин, який визначає функціональну складову суб'єктів правовідносин та дозволяє дослідити вплив митного права на суспільне буття та конкретних суб'єктів.

Теорія права визначає зміст правовідносин як передбачену нормами права сукупність суб'єктивних прав та юридичних обов'язків суб'єктів правовідносин. Зміст митних правовідносин – це передбачені нормами митного законодавства суб'єктивні права та юридичні обов'язки суб'єктів митних правовідносин.

Отже, розглянемо категорію змісту в митних правовідносинах. В митних правовідносинах необхідно розрізняти юридичний і фактичний зміст правовідносин.

Юридичний зміст митних правовідносин – це передбачена нормами митного права реальна можливість суб'єктів митних правовідносин щодо здійснення суб'єктивних прав та юридичних обов'язків.

Фактичний зміст митних правовідносин – це фактична поведінка суб'єктів митних правовідносин, у межах якої реалізуються їхні суб'єктивні права та юридичні обов'язки. В юридичній літературі фактичний зміст правовідносин, також отримав назву матеріального змісту. Так, Алексєєв С. С. визначає: «матеріальное содержание правоотношения складывается из дозволенного поведения управомоченного и должного поведения правобязанного. Последнее, в свою очередь, подразделяется на положительные действия, воздержание от действий, претерпевание» (Алексєєв С. С. Общая теория права: учеб. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Проспект, 2009. – с. 304).

Юридичний і фактичний зміст як категорії митного правовідношення не є тотожними. Юридичний зміст митного правовідношення є значно ширшим поняттям, адже визначається закріпленими у нормі права законодавцем можливостями учасника митних правовідносин. Так, наприклад Митний кодекс України визначає ряд можливостей (прав) та обов'язків для суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності (декларанта), який вступає у митні правовідносини з митним органом. Відповідно до статті 266 Митного кодексу України «Обов'язки, права та відповідальність декларанта та уповноваженої ним особи» декларант зобов'язаний: здійснити декла-

рування товарів, транспортних засобів ... на вимогу митного органу пред'явити товари, транспортні засоби комерційного призначення для митного контролю і митного оформлення ... надати митному органу передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних формальностей ... у випадках, визначених МКУ та Податковим кодексом України, сплатити митні платежі або забезпечити їх сплату ... у випадках, визначених МКУ та іншими законами України, сплатити інші платежі, контроль за справлянням яких покладено на митні органи. Цією статтею визначений і ряд прав декларанта: перед подачею митної декларації декларант має право з дозволу митного органу здійснювати фізичний огляд товарів з метою перевірки їх відповідності опису (відомостям), зазначеному у товаросупровідних документах, брати проби та зразки товарів; декларант має право вимагати від митного органу випуску товарів, за умови забезпечення сплати митних платежів відповідно до розділу X МКУ. Це і є юридичним змістом митних правовідносин, що складаються між митним органом та суб'єктом ЗЕД (декларантом).

Проте, фактичним змістом митного правовідношення, що виникне між митним органом та суб'єктом ЗЕД (декларантом) буде реалізація певних прав, що закріплені у статті закону, за певних умов та наявності юридичних фактів. Так, для фактичного змісту митного правовідношення необхідні конкретні дії суб'єкта ЗЕД: звернення до митного органу з ВМД та пакетом документів (наявність зовнішньоекономічної угоди, товаро-транспортних документів та ін.). Таким чином, за умови прийняття ВМД з пакетом документів, що подається суб'єктом ЗЕД (декларантом) до митного оформлення буде початком митного правовідношення і реалізацією суб'єктивного права на переміщення.

На цьому підґрунті можна стверджувати, що юридичний зміст митних правовідносин представляє певну модель, яка визначає те, як правовідносини повинні відбуватися, а фактичний зміст митних правовідносин це відображення юридичного змісту в реальному житті, в конкретному митному правовідношенні.

Слід зазначити, що правове регулювання у сфері митних відносин здійснюється саме через механізм суб'єктивних прав і юридичних обов'язків.

Оцінюючі норми митного законодавства, на предмет закріплення змісту митних правовідносин, тобто прав та обов'язків суб'єктів митних правовідносин, що складає їх правовий статус, необхідно зазначити, що існують певні проблемні аспекти щодо визначення переліку прав та обов'язків, гарантій реалізації прав у митній сфері. Особливої уваги потребує визначення прав та обов'язків митних органів та їх посадових осіб як учасників митних правовідносин, що наділені владними повноваженнями.

Таким чином, зміст митних правовідносин відіграє важливе значення як у самій конструкції митного правовідношення, визначаючи міру дозволеної поведінки суб'єкта та зобов'язуючи діяти певним чином, так і впливаючи на весь механізм правового регулювання, адже саме правовідносини є тим елементом механізму правового регулювання, який конкретизує взаємні права та обов'язки конкретних суб'єктів.

Батанова Л.О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри морського та митного права*

ПРАВОВИЙ СТАТУС МІНІСТЕРСТВА ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ ЯК ОРГАНУ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Реформування системи органів державного фінансового контролю в Україні триває вже багато років. Вона обумовлена низкою чинників, серед яких: велика кількість контролюючих органів, дублювання контрольних повноважень, які перекликаються одні з одними. Такий стан речей відповідно обумовив потребу визначення нових принципів, засад і механізмів упорядкування системи та структури системи органів державного фінансового контролю в Україні, що сприятиме дії системи державного фінансового контролю як єдиній системі, відповідності європейським вимогам та ін.

Так, починаючи з 2010 року Президентом України було прийнято низку указів, що спрямованих на оптимізацію чисельності апаратів центральних органів виконавчої влади або їх регіональних відділень, усунення міжвідомчих конфліктів і, як результат – підвищення якості публічного управління. Одним із ключових серед них є Указ «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» від 24 грудня 2012 р. № 726/2012, яким було утворено Міністерство доходів і зборів України шляхом реорганізації Державної митної служби України та Державної податкової служби України, також прийнято нові Податковий та Митний кодекси, що значно вплинули на організаційно-правові засади діяльності органів фінансового контролю.

Таким чином, в історії незалежної України у складі органів фінансового контролю створено відомство, яке забезпечує формування єдиної державної податкової, державної митної політики в частині адміністрування податків і зборів, митних платежів та реалізації єдиної державної податкової, державної митної політики, а головне несе відповідальність за всю повноту наповнення державного бюджету за рахунок податкових та митних платежів.

Після цього Постановою Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію деяких органів державної податкової служби, спеціалізованих митних органів та організацій» від 20 березня 2013 р. № 228, постанов-